

Αξιοποίηση κρατικής περιουσίας για την έξοδο από την κρίση

Του ΠΕΤΡΟΥ Π. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ*

Η διεθνής εμπειρία έδειξε ότι κι εκεί ακόμα όπου οι μηχανισμοί της αγοράς αποτυγχάνουν να δώσουν άριστα αποτελέσματα, η ανάληψη κρατικής επιχειρηματικής δραστηριότητας δεν εγγυάται την αυτόματη υλοποίησή τους. Εκεί όπου αποτυγχάνουν η αγορά και ο ιδιώτης, δεν έπεται ότι νομοτελειακά θα επιτύχουν το κράτος και ο παρεμβατισμός. Γιατί η «γραφειοκρατικοποίηση» της επιχειρηματικής δραστηριότητας οδηγεί σε σημαντικές και πολλές φορές σε μεγάλες αποτυχίες, χαρακτηριστικό παράδειγμα η κρατικοποίηση μεγάλου μέρους της βιομηχανίας της χώρας μας την περίοδο 1980-1988 με τη δημιουργία του ΟΑΕ. Η σχεδόν πάντα μονοπωλιακή θέση των κρατικών επιχειρήσεων και η έλλειψη αποτελεσματικών κινήτρων οδήγησαν σε μεγαλύτερο κόστος διαχείρισης ελλείμματα και υπερδανεισμό.

Η πλειοψηφία των ΔΕΚΟ-όσες δεν ελέγχονται στην πράξη από τους συνδικαλιστές-διοικούντις συνήθως από επαγγελματίες μάντζερ οι οποίοι δεν λογοδοτούν στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών τους αλλά σε γραφειοκράτες των αρμόδιων υπουργείων και στους συνδικαλιστές.

Η διάχυση της ευθύνης που επικρατεί στις κρατικές επιχειρήσεις (ΔΕΚΟ) ενισχύει την ανευθυνότητα, την κακοδιαχείριση και την αδυναμία ελέγχου. Επίσης, η αποσύνδεση του ύψους των μισθών και ημερομισθίων από την αποτελεσματικότητα της κρατικής επιχειρήσεως, πολιτικοποιεί τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και ασκεί έντονη επίδραση μέσω των συνδικαλιστών και των κομματικών διασυνδέσεων και στις συλλογικές διαπραγματεύσεις του ιδιωτικού τομέα, με περαιτέρω συνέπεια την αύξηση του κόστους. Η μεταστροφή των αντιλήψεων για τον επιχειρηματικό ρόλο του κράτους στην αναπτυξιακή διαδικασία ενισχύθηκε δραματικά από την εμπειρία που αποκλήθηκε από τη νέα παγκόσμια οικονομική δύναμη, τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Η γρήγορη εκβιομηχάνισή της που αποτέλει ένα σύγχρονο οικονομικό θαύμα

τακός ιδιοκτησίας, δημιουργώντας ευκαιρίες άλλοτε νόμιμες ή νομιμοφανείς και άλλοτε καταφανώς παράνομες για την απόκτηση εισοδήματος πέραν της δικής τους παραγωγικής συμβολής.

Η πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων πρέπει να γίνει ο καταλύτης για την αλλαγή στις απόψεις και τη νοοτροπία των πολιτών, των πολιτικών, των δημόσιων λειτουργών και των ιδίων των επιχειρηματιών που θα ανατρέψει την ηθική της συντεχνιακής κοινωνίας και θα οδηγήσει σε ιδεολογικό μετασχηματισμό ενισχυτικό της ατομικής πρωτοβουλίας, επιβλητικό της ευρύνσεως της επιλογής των ατόμων και κατά συνέπεια και της ατομικής ελευθερίας.

Η ιδιωτικοποίηση πραγματοποιείται με πολλές εναλλακτικές μεθόδους. Οι στόχοι της αποκρατικοποίησης που είναι: η αύξηση των εσόδων του κράτους, η μείωση της γραφειοκρατίας στην οικονομία, η αύξηση της αποτελεσματικότητας στην κατανομή των αποταμιευτικών πόρων και των άλλων συντελεστών της παραγωγής, η ενίσχυση του υγιούς ανταγωνισμού και η διεύρυνση της ιδιοκτησίας σε μεγαλύτερα στρώματα του πληθυσμού, μπορούν να πραγματοποιηθούν με πολλές εναλλακτικές μεθόδους, όπως π.χ. η απόσχιση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με τη δημιουργία της «μικρής ΔΕΗ» θα διευρύνει τον ανταγωνισμό και θα δημιουργήσει νέες επενδυτικές προκλήσεις με τελικώς ωφελιμένο τον καταναλωτή και το ουσιαστικό άνοιγμα της αγοράς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, θα δώσει ώθηση στις επενδύσεις και θα διευρύνει περαιτέρω την απασχόληση.

Είναι γεγονός και έχει επιβεβαιωθεί ότι η υπερμεγέθυνση του στενού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα στηρίχθηκε σε «κρατικίστικες» ιδεοληψίες περί κοινωνικού και λαϊκού συμφέροντος των πολιτικών και στις μαχητικές και διεκδικητικές κινητοποιήσεις κομμάτων, βουλευτών «λαϊκών αγωνιστών», συνδικαλιστών και χάρη κυρίως του ατομικού τους συμφέροντος.

Η περίοδος των τελευταίων σαράντα και πλέον ετών, με μικρά διαλείμματα, έχει να παρουσιάσει σημαντική πρόοδο σε διάφορους τομείς προόδου της χώρας, δημιούργησε όμως τις προϋποθέσεις και το περιβάλλον που εκφράζει το «Πνεύμα του κακώς νοούμενου Κρατισμού». Εξέθρεψε τη γραφειοκρατία συνάμα με τη διαφθορά, την αναποτελεσματικότητα των διοικούντων, την αδιαφορία των εργαζομένων, τη δημιουργία «τεχνητής» ευμάρειας που στηρίχθηκε στον δημόσιο και ιδιωτικό δανεισμό και στην ουσιαστική έκθεση της χώρας στις «αιτιάσεις» των δανειστών οι οποίοι επιβάλλουν τους όρους τους, για την εξασφάλιση της επιστροφής των δανείων τους.

Δεν είναι τυχαίο επομένως το γεγονός ότι η οικονομική ανάπτυξη της χώρας αποτελεματώθηκε και κινδύνευσε να ακολουθήσει το παράδειγμα της Αργεντινής, της Βενεζουέλας, της Κούβας, χώρες που κατήργησαν την ιδιωτική ιδιοκτησία ή αγνόησαν τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς, υιοθετώντας, είτε τον λαϊκισμό είτε τον κεντρικό προγραμματισμό της οικονομίας.

Τα αποτελέσματα της ως άνω πολιτικής τα υφίσταται σήμερα όλος ο ελληνικός λαός. Γιγαντιαία ελλείμματα του δημόσιου τομέα πυροδοτούν τον αποπληθωρισμό και την ανεργία, υποσκάπτουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και αποδυναμώνουν τον κοινωνικό ιστό. Τα περιορισμένα φορολογικά έσοδα -λόγω μείωσης της φοροδοτικής ικανότητας των φορολογουμένων- διοχετεύονται σε χρηματοδότηση αντιπαραγωγικών δραστηριοτήτων του δημόσιου τομέα, καταστρέφοντας τις δυνατότητες δημιουργίας πολλαπλάσιων υγιών θέσεων εργασίας σε εναλλακτικές οικονομικές δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα. Και το χειρότερο όλων είναι ότι η αναγκαία προσαρμογή των επιχειρήσεων στις συνθήκες του παγκόσμιου καταμερισμού του ανταγωνισμού προκαλεί τώρα τη μαζική διάγκωση της ανεργίας.

Η ταχύτητα με την οποία απαιτείται πλέον να υλοποιηθεί το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων συμπεριλαμβανομένων και της αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας για την άμεσα αναγκαστική αλλά και απαιτητή μείωση του δημοσίου χρέους και την προσέλκυση αμέσων επενδύσεων, είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων οι κυριότεροι των οποίων είναι: η πολιτική βούληση της κυβέρνησης, η συμπαράταξη της αντιπολίτευσης, η νομοθετική και θεσμική υποδομή, ο περιορισμός του λαϊκισμού κομμάτων, βουλευτών, συντεχνιών, συνδικαλιστών και βέβαια οι πόροι που μπορεί να κινητοποιήσει ο ιδιωτικός τομέας, στο πλαίσιο της υφιστάμενης διεθνούς οικονομικής συγκυρίας.

* Ο κ. Πέτρος Π. Παπαγεωργίου είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Η πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων πρέπει να γίνει ο καταλύτης για την αλλαγή στις απόψεις και τη νοοτροπία των πολιτών, των δημόσιων λειτουργών και των ιδίων των επιχειρηματιών.

στηρίχθηκε στη σημαντική απεμπλοκή του κράτους από επιχειρηματικές δραστηριότητες και σε μια εξωστρεφή στρατηγική ανάπτυξης. Η οικονομική πολιτική που εφαρμόζεται είναι ανεξάρτητη της διοίκησης του κράτους και του κόμματος με σαφή στρατηγική εξωστρεφούς οικονομικής ανάπτυξης που στηρίζεται στην ιδιωτική πολυεθνική επιχειρηματική δραστηριότητα και στην υψηλή παραγωγικότητα, με στόχο την κατάκτηση της παγκόσμιας αγοράς. Η κινεζική κομματική και κρατική εξουσία έκανε μια διαπίστωση που αξίζει να τονισθεί ιδιαίτερα, ότι, όταν το κράτος επιφυλάσσει στον εαυτό του το δικαίωμα να επεμβαίνει στην οικονομία με την ανάληψη κατά βούληση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, τότε οι αρνητικές επιπτώσεις των πρωτοβουλιών του πολλαπλασιάζονται.

Σήμερα στην Ελλάδα του 21ου αιώνα ζούμε ακόμη στη λογική της κρατικής, συλλογικής δράσεως στην οικονομία, λογική που έχει και άλλες παρενέργειες. Έχουν δημιουργηθεί συνθήκες όπου οι επιδιώξεις μικρών ομάδων οργανωμένων ατόμων (π.χ. συνδικαλιστών ΔΕΗ, ΟΣΕ, ΟΑΣΑ, ΕΥΔΑΠ κ.λπ.) έχουν αποκτήσει μεγαλύτερη βαρύτητα έναντι του ευρύτερου οικονομικού και κοινωνικού συμφέροντος των πολιτών. Οι συνδικαλιστές αισθάνονται και λειτουργούν ως ιδιοκτήτες των δημοσίων επιχειρήσεων, εμφανίζονται ως προστάτες του κοινωνικού συμφέροντος, στην ουσία όμως προασπίζονται τα ατομικά τους συμφέροντα.

Οργανώνονται σε αντιπολίτευση του μέτρου ιδιωτικοποίησης εκμεταλλευόμενοι τη δύναμη που τους προσφέρουν η κομματική ιδιότητα, η πελατειακή αγορά και τα εκτός επιχειρήσεως διάφορα συμφέροντα, συνυφασμένα με το δάθεν δημόσιο συμφέρον το οποίο προασπίζονται συντεχνίως από τα ΜΜΕ. Έτσι η κρατική δράση στην οικονομία οδηγεί στο καθεστώς μιας συντεχνιακής κοινωνίας. Τα συντεχνιακά συμφέροντα που καλλιεργεί ο κρατικός επεκτατισμός βρίσκουν πεδίο δράσης όχι μόνο για να αποτρέψουν μέτρα πολιτικής ευεργετικά για τους πολλούς αλλά και για να εκμεταλλευτούν το σύστημα της κρα-